

Тому вважаємо за доцільне прийняти Закон України «Про протидію кібербулінгу в Україні», Національну Стратегію протидії кібербулінгу та Національну програму з протидії кібербулінгу, створити робочі групи з питань протидії кібербулінгу та забезпечення раціонального використання ІТ-технологій, а також розробити систему захисту інформаційних та комп'ютерних технологій, на основі вітчизняного та міжнародного досвіду протидії кібербулінгу запровадити новий міжнародний орган щодо протидії кібербулінгу (визначення основних кіберзагроз, його особливостей, шляхів його протидії шляхом постійного моніторингу та аналізу проявів кібербулінгу).

Список бібліографічних посилань

1. Кравчук А. Кібербулінг та право на безпеку. *Юридична газета Online*. 20.01.2017. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/kiberbulling-ta-pravo-na-bezpeku-.html> (дата звернення: 26.10.2018).

2. Найдьонова Л. А. Кібер-булінг, або агресія в Інтернеті: способи розпізнання і захист дитини : метод. рек. Київ, 2011. Вип. 4. 34 с.

3. Момот О. В. Кібербулінг: агресія у віртуальному світі. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С. 295–299.

4. 67 % дітей в Україні зазнали цькування у попередні 2–3 місяці // Центр інформації про права людини. 21.07.2017. URL: https://humanrights.org.ua/material/67_ditej_v_ukrajini_zaznali_ckuvan_u_poperedni_23_misjaci (дата звернення: 27.10.2018).

Одержано 31.10.2018

УДК 343.71

Катерина Володимирівна ШАХОВА,

кандидат юридичних наук,

докторант Харківського національного університету внутрішніх справ

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ: АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ

Аналіз статистичних даних свідчить, що кількість злочинів, пов'язаних із порушенням вказаних прав та свобод людини з кожним роком збільшується [1], при чому окреме занепокоєння викликає той факт, що суб'єктами такої протиправної діяльності все частіше виявляються члени організованих злочинних груп та організацій. Тобто, окрім того, що сьогодні значна частина злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності є латентними та тими, яким важко протидіям правоохоронним органам, останні ще й несуть загрозу міжнародній безпеці, підривають міжнародний авторитет нашої країни в цілому та органів Національної поліції зокрема. Вказане породжує необхідність здійснення швидкої та ефективної протидії вказаним видам злочинів правоохоронними органами України. В той же час, як доцільно відмічає М. В. Стащак сьогодні оперативно-розшукова діяльність вийшла на новий етап свого розвитку, який відповідно ставить на порядок денний необхідність переосмислення усталеного сприйняття тих чи інших теоретично-прикладних проблем, зокрема в контексті визначення дефініцій основних понять, до яких на нашу думку відноситься дефініція «оперативно-розшукова протидія злочинам проти статевої свободи та статевої недоторканності особи» [2].

Серед фахівців різних сфер юридичної науки окремі аспекти протидії статевим злочинам висвітлювались у роботах таких вчених як К. В. Антонов, О. Ю. Анциферов, В. Я. Горбачевський, М. В. Гусаров, С. М. Гусаров, І. М. Даньшин, О. О. Житний, О. Ю. Зуєв, А. М. Кислий, М. Й. Коржанський, Б. Д. Леонов, В. В. Лисенко, О. М. Литвинов, Л. А. Мазур, В. А. Некрасов, Ю. Ю. Орлов, В. В. Плукар, М. А. Погорецький, В. Д. Пчолкін, С. В. Слінько, М. В. Стащак, Р. Л. Степанюк, В. Б. Харченко, В. В. Шендрик, О. О. Юхно та ін. Водночас, слід відмітити, що окремого інтересу також представлять наукові роботи присвячені проблематиці теоретичних засад оперативно-розшукової діяльності, авторами яких є: А. В. Баб'як, О. М. Бандурка, Л. Ф. Гула, В. І. Василичук, О. Ф. Долженков, А. М. Кислий, О. І. Козаченко, Д. Й. Никифорчук, В. Д. Пчолкін, М. В. Стащак, В. В. Шендрик, О. М. Юрченко,

О. О. Юхно та ін. Однак, беззаперечно констатуючи значний науковий внесок зроблений вказаними вченими як у розвиток загальнотеоретичних засад оперативно-розшукової діяльності, так і питанням пов'язаним із протидією злочинам проти статевої свободи та статевої недоторканності, на жаль, слід резюмувати, що до цього часу існує значна кількість положень, термінів, визначень та понять, стосовно яких ведуться дискусії, існують різні точки зору і погляди та залишається неповністю дослідженим поняття дефініції «оперативно-розшукова протидія злочинам проти статевої свободи та статевої недоторканності особи».

Аналізуючи фахову юридичну літературу можна дійти висновку, що останні 10 років серед науковців та практиків у сфері правоохоронної діяльності доволі розповсюдженим стало використання універсального поняття «оперативно-розшукова протидія» тому чи іншому виду злочинної діяльності, яке включило в себе всі складові діяльності направленої на виявлення, попередження а припинення, а також досудове розслідування злочинності. Однак, в той же час, можна дійти висновку, що сьогодні відсутня єдина точка зору до визначення змісту вказаної дефініції та, враховуючи тему нашого дослідження, похідної від неї «оперативно-розшукова протидія злочинам проти статевої свободи та статевої недоторканності особи».

Перш за все відмітимо, що думки вчених, які використовували поняття «оперативно-розшукова протидія» можливо розподілити на дві групи, зокрема:

– до першої групи відносяться ті вчені, які прямо не надавали визначення поняття «оперативно-розшукова протидія», а розглядали його як узагальнюючий вид правоохоронної діяльності в контексті його складових. Зокрема, як приклад наведемо думки: В. П. Кушпіта (який не надає визначення окресленої дефініції, однак визначає, що оперативно-розшукова профілактика є однією із форм оперативно-розшукової протидії злочинності в Україні не розтлумачує зміст вказаної дефініції, а визначає, що вказаний вид діяльності є окремою складовою теорії оперативно-розшукової діяльності та зумовлюється специфічними характеристиками предмета наукового пізнання, зокрема пенітенціарної злочинності, а також оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів УВП [3]), М. В. Цехана (розглядаючи проблематику оперативно-розшукової протидії злочинності у місцях позбавлення волі [4]); М. А. Черняка, який в свою чергу визначає, що протидія злочинам у сфері міжнародного студентського обміну є одним з напрямів діяльності оперативних підрозділів, що фактично сформований але юридично не закріплений, однак однією із її форм є розслідування злочинів [5] та ін.

– до другої групи відносяться ті вчені, які розглядали безпосередньо досліджувану дефініцію з метою надання власного визначення її змісту, зокрема: О. М. Бандурка та О. М. Литвинов (які розглядають протидію злочинності як особливий інтегрований, багаторівневий об'єкт соціального управління, який складає різноманітну за формами діяльність відповідних суб'єктів (державних, недержавних органів та установ, громадських формувань та окремих громадян), які взаємодіють у вигляді системи різноманітних заходів, спрямованих на пошук шляхів, засобів та інших можливостей ефективного впливу на злочинність з метою зниження інтенсивності процесів детермінації злочинності на усіх рівнях, нейтралізації дії її причин та умов для обмеження кількості злочинних проявів до соціально толерантного рівня) [6 с. 44–45]; Ю. Ю. Сорочика (який вивчаючи питання оперативно-розшукової протидії організований злочинності, надав власне визначення окресленої дефініції. Зокрема вказаний вчений пропонує розуміти протидію організований злочинності як систему заходів політичного, правового, організаційного, управлінського, процесуального, юрисдикційного та іншого характеру, спрямованих на зменшення рівня організованої злочинності, нейтралізацію та усунення її чинників, виявлення та розслідування проявів організованої злочинної діяльності, притягнення осіб – учасників організованої злочинної діяльності – до юридичної відповідальності з метою захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства і держави [7, с. 8]) та ін.

Аналізуючи думки вказаний фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності можна дійти висновку, що більшість із них використовує вказане поняття як таке, що об'єднує собою всі складові діяльності оперативних підрозділів для виконання своїх обов'язків та досягнення завдань передбачених чинним законодавством.

Водночас, на нашу думку, не є вірним визначення окресленої дефініції виключно на підставі аналізу думок вітчизняних вчених, без урахування положень діючого законодавства. Оскільки, хоча вказане поняття не розкривається законодавцем, однак доволі широко використовується, зокрема в: Законах України «Про Національну поліцію», «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними», «Про боротьбу з тероризмом», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», Положенні про Національну поліцію», Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, Положенні про Департамент карного розшуку Національної поліції України тощо.

Враховуючи вказане, можна дійти висновку, що в загальному вигляді оперативно-розшукова протидія злочинності є узагальненням для означення всього процесу діяльності правоохоронних органів, який направлений на досягнення завдань передбачених у чинному законодавстві, зокрема в Конституції України, Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність», Кримінальному процесуальному кодексі України та інших нормативних актах, що є правовою основою здійснення оперативно-розшукової діяльності взагалі.

Список бібліографічних посилань

1. Статистичні дані Генеральної прокуратури України // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html> (дата звернення: 28.10.2018).
2. Стащак М. В. Сучасні ознаки оперативно-розшукових форм протидії злочинності. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. Вип. 2. С. 293–300. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2016_2_35 (дата звернення: 28.10.2018).
3. Кушпін В. П. Оперативно-розшукова профілактика у системі протидії злочинам в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Сер.: Юридичні науки. 2015. № 825. С. 327–331. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2015_825_55 (дата звернення: 28.10.2018).
4. Цехан Д. М. Оперативно-розшукова протидія злочинності у місцях позбавлення волі як окрема теорія оперативно-розшукової діяльності. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 3. URL: http://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2017_Tsehan.pdf (дата звернення: 28.10.2018).
5. Черняк А. М. Зміст діяльності оперативних підрозділів з протидії злочинам у сфері міжнародного студентського обміну. *Журнал Східноєвропейського права*. 2017. № 44. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/cherniak_44.pdf (дата звернення: 28.10.2018).
6. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Протидія злочинності та профілактика злочинів : монографія. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2011. 308 с.
7. Сорочик Ю. Ю. Адміністративно-правове забезпечення протидії організованих злочинності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2010. 19 с.

Одержано 16.10.2018

УДК 343.34:343.9

Віталій Миколайович ШЕВЕЛЬКО,

здобувач Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ НЕГЛАСНИХ ШТАТНИХ ТА ПОЗАШТАТНИХ ПРАЦІВНИКІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ

Ефективність правоохоронної діяльності залежить від своєчасного пошуку, збору, узагальнення, обробки, накопичення, зберігання, якості перевірки та використання інформації, спрямованої на вирішення завдань протидії злочинності. Залучення широкого кола членів суспільства в якості потенційних носіїв інформації, що представляє оперативний інтерес, має значну цінність при використанні у протидії злочинності.

Сучасний стан протидії злочинам проти громадської безпеки свідчить про те, що підрозділи кримінальної поліції не можуть ефективно протидіяти цим злочинам без використання негласних форм та методів оперативно-розшукової діяльності. Одним із